

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 549/2018-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED], a [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Romanom Frnčom, Uralská 11, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 167/2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 167/2014 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Kežmarok p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 167/2014 k o n a l bez zbytočných prietáhov.

3. [REDACTED] [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume každému po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré im je Okresný súd Kežmarok p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Kežmarok je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] trovy konania v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Romana Frnča, Uralská 11, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], a [REDACTED] [REDACTED] (ďalej aj „sťažovatelia“ alebo „žalobcovia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 167/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti predovšetkým vyplynulo, že 2. júla 2014 bola okresnému súdu podaná žaloba o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva reálnym rozdelením veci (rodinného domu a príľahlých pozemkov). Konanie je vedené pod sp. zn. 2 C 167/2014 a ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne skončené. Sťažovatelia, ktorí sú v napadnutom konaní v postavení žalobcov, namietajú, že okresný súd za štyri roky od podania žaloby nariadil len jediné pojednávanie a vo veci meritórne nerozhodol. Sťažovatelia tvrdia, že „nie sú vypracované všetky znalecké posudky a teda je len veľmi malý predpoklad, že konanie bude v skorej dobre skončené.“

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti zdôrazňujú, že samotná predsedníčka okresného súdu v reakcii na ich sťažnosť konštatovala, že *„súd pri vykonávaní znaleckého dokazovania doposiaľ efektívne nevyužíval prostriedky, ktoré má podľa právneho poriadku k dispozícii na zabezpečenie plynulého postupu súdneho znalca pri vykonávaní znaleckého dokazovania.“*

4. Vzhľadom na uvedené, poukazujúc na prietahy v napadnutom konaní, ktoré podľa názoru sťažovateľov svojím postupom a nečinnosťou spôsobil okresný súd, sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 167/2014 bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň tiež v petite ústavnej sťažnosti požadovali prikázať okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov, a priznať im finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € a úhradu trov konania.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 549/2018-12 z 28. novembra 2018 ju prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie.

6. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k ústavnej sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprO 1044/2018 zo 6. februára 2019 po urgencii ústavného súdu oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.

7. Predsedníčka okresného súdu v citovanom prípise v podstatnom uviedla:

„Zo samotnej povahy sporu, ako aj z obsahu spisu, je nepochybné, že vo veci je potrebné znalecké dokazovanie, a to ako znalcom z odboru Stavebníctvo, tak aj znalcom z odboru Geodézie a kartografie, ktoré má vplyv na skutkovú zložitost' sporu. Podľa obsahu spisu obe sporové strany zhodne udávajú, že domové nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, spoločne užívajú, pričom dlhodobo medzi nimi pretrvávajú konflikty. Vec považujem

za skutkovo zložitú aj z dôvodu, že strany sami nemajú záujem a nezvládajú riešenie dlhodobého vzájomného konfliktu, ktorý dosiahol najvyšší stupeň (fyzické napádanie), ktoré podstatným spôsobom sťažuje vykonávanie dôkazov.“

Predsedníčka okresného súdu v citovanom prípise konštatovala, že „*vec... nie je doposiaľ právoplatne skončená*“, podrobne uviedla chronológiu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní a uzavrela, že „*sťažnosť sťažovateľov je potrebné hodnotiť v kontexte zváženia aj ich podielu na dlhodobom neriešení a gradovaní konfliktu so žalovanou, ktorý sťažuje postup súdu v konaní... zastávam názor, že postup súdu v konaní nebol doposiaľ efektívny. Súd nedostatočne efektívne využíval procesné prostriedky na zabezpečenie účinnosti žalovanej so znalcom a znalcov so súdom. V postupe súdu možno tiež konštatovať opakované kratšie obdobia nečinnosti tak, ako to vyplýva z prehľadu úkonov.“*

8. Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby sa vyjadril, či trvá na ústnom pojednávaní, a zároveň mu zaslal vyjadrenie predsedníčky okresného súdu sp. zn. 1 SprO 1044/2018 zo 6. februára 2019 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

9. Právny zástupca sťažovateľov v podaní doručenom ústavnému súdu 27. februára 2019 oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a zdôraznil, že „*Sťažovatelia... absolútne odmietajú tvrdenie, že by z ich strany išlo gradovanie konfliktu či jeho dlhodobé neriešenie. Práve sťažovatelia si od svojej sťažnosti sľubujú promptnejší postup súdu v danej veci. Ako vidno z popisu úkonu súdov, ani v roku 2018 nedošlo k takým úkonom, ktoré by efektívne viedli k tomu, aby bolo možné znalecký posudok vyhotoviť. Ide práve o neefektívny postup súdu, ktorý spôsobuje gradovanie a eskalovanie konfliktu, pričom za správanie žalovanej sťažovatelia nenesú žiadnu zodpovednosť...*

Sťažovatelia si dovoľia upriamiť pozornosť, že tohto roku to už bude päť rokov bez toho, aby bolo vynesené aspoň neprávoplatné meritórne rozhodnutie.“

II.

10. Zo spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie a z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu ústavný súd zistil nasledujúci prehľad procesných úkonov:

Dňa 2. júla 2014 bola okresnému súdu podaná žaloba.

Dňa 17. decembra 2014 okresný súd uložil žalobcom zaplatiť súdny poplatok.

Dňa 23. decembra 2014 bol okresnému súdu zaplatený súdny poplatok.

Dňa 13. januára 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely ustanovenia znalca z odboru geodézie a kartografie.

Dňa 15. mája 2015 okresný súd uznesením č. k. 2 C 167/2014-18, ktoré nadobudlo právoplatnosť 22. júla 2015, nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcami z odboru stavebníctva a z odboru geodézie a kartografie a určil im lehotu na vypracovanie znaleckého posudku 90 dní od doručenia spisu.

Dňa 22. mája 2015 bol okresnému súdu doručený návrh žalovanej na uzavretie dohody v spore a vyjadrenie nesúhlasu s osobami znalcov.

Dňa 13. júna 2015 bolo okresnému súdu doručené podanie žalobcov, ktorým vyjadrili nesúhlas s návrhom žalovanej.

Dňa 29. októbra 2015 bol spis doručený znalcovi z odboru geodézie a kartografie.

Dňa 2. novembra 2015 žalobcovia zložili preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 16. decembra 2015 bola súdu doručená žiadosť znalca o preddavok na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 15. januára 2016 bolo súdu doručené oznámenie znalca o termíne ohliadky nehnuteľnosti na 22. január 2016.

Dňa 5. februára 2016 znalec súdu oznámil, že ohliadka sa neuskutočnila z dôvodu námietok žalovanej a z obavy o svoju bezpečnosť.

Dňa 5. decembra 2016 okresný súd nariadil vyplatenie preddavku na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 2. marca 2017 bolo súdu doručené oznámenie znalca o určení termínu ohliadky nehnuteľnosti na 17. marec 2017.

Dňa 7. marca 2017 súd písomne upozornil žalovanú na povinnosť poskytnúť znalcovi súčinnosť pod hrozbou realizácie poriadkových opatrení a zároveň požiadal políciu o súčinnosť pri obhliadke konanej 17. marca 2017.

Dňa 13. júla 2017 bol okresnému súdu doručený písomný znalecký posudok znalca z odboru geodézie a kartografie spolu s geometrickým plánom.

Dňa 8. augusta 2017 vyzval okresný súd sporové strany, aby sa vyjadrili k znaleckému posudku.

Dňa 14. augusta 2017 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovanej k znaleckému posudku.

Dňa 17. augusta 2017 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcov k znaleckému posudku.

Dňa 21. septembra 2017 bolo súdu doručené oznámenie znalca z odboru stavebníctva a žiadosť o zabezpečenie súčinnosti žalovanej.

Dňa 26. apríla 2018 komunikoval súd so znalcom z odboru stavebníctva a termín obhliadky domu bol určený na 11. máj 2018.

Dňa 26. apríla 2018 požiadal súd políciu o súčinnosť pri obhliadke konanej 11. mája 2018 a zároveň písomne upozornil žalovanú na povinnosť poskytnúť znalcovi súčinnosť pod hrozbou realizácie poriadkových opatrení.

Dňa 2. mája 2018 bola súdu doručená žiadosť žalovanej o zrušenie znaleckého dokazovania.

Dňa 11. mája 2018 znalec oznámil súdu, že žalovaná súčinnosť neposkytla.

Dňa 13. júna 2018 súd predvolal žalovanú na výsluch na 26. jún 2018.

Dňa 27. júna 2018 sa uskutočnil výsluch žalovanej.

Dňa 24. septembra 2018 bola súdu doručená správa znalca o priebehu vykonávania znaleckého dokazovania.

Dňa 27. septembra 2018 súd upozornil žalovanú na jej povinnosť poskytnúť znalcovi súčinnosť pod hrozbou realizácie poriadkových opatrení.

Podľa informácie poskytnutej okresným súdom napadnuté konanie nebolo ku dňu rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené.

III.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248, § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

13. Vzhľadom na oznámenia predsedníčky okresného súdu a právneho zástupcu sťažovateľov, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

14. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu je v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec

pridelená. V súlade s čl. II bodom 3 rozvrhu práce pracuje druhý senát ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu), Peter Molnár a Ľuboš Szigeti. Vzhľadom na to senát ústavného súdu rozhodol vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľov v takom zložení, ako to je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

15. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 167/2014 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02, I. ÚS 132/03).

17. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy, konštantne vychádza z názoru, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné sudy) vec len

prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

18. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

19. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku.

20. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, v ktorý sa bude konať nové pojednávanie.

21. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý aj do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku.

22. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a teda či bolo alebo nebolo porušené základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, I. ÚS 398/2016). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

23. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že ide o vec, ktorá z právneho hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Z hľadiska skutkovej zložitosti ústavný súd pripúšťa, že k predĺženiu konania mohlo čiastočne prispieť, že v napadnutom konaní bolo potrebné vykonať znalecké dokazovanie, napriek tomu však ústavný súd zastáva názor, že v okolnostiach danej veci pri sústredenejšom a najmä efektívnejšom postupe okresného súdu bolo možné plynulo postupovať tak, aby bol čo najskôr odstránený stav právnej neistoty s'ťažovateľov.

24. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania s'ťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ťarchu s'ťažovateľov pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom, teda neprimeraná dĺžka napadnutého konania nebola vyvolaná správaním s'ťažovateľov. S tvrdením predsedníčky okresného súdu, že s'ťažovatelia majú podiel na dlhodobom neriešení a gradovaní konfliktu so žalovanou, ktorá s'ťažuje postup súdu v konaní, sa ústavný súd nestotožnil. Naopak, ústavný súd uznal argumentáciu s'ťažovateľov, že ak v tejto veci ide o konanie, ktoré sa týka bydliska s'ťažovateľov, mal by súd dbať na to, aby bola ochrana ich práv rýchla a účinná.

25. Napokon ústavný súd pristúpil k hodnoteniu tretieho kritéria, a to samotného postupu okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

26. Ústavný súd sa podrobne oboznámil s doterajším priebehom napadnutého konania a zistil, že sa začalo 2. júla 2014 podaním žaloby okresnému súdu, trvá takmer 5 rokov a doteraz nie je právoplatne skončené. Okresný súd nariadil a uskutočnil vo veci len jediné pojednávanie, z čoho je zrejmé, že celkom zjavne nezvolil v napadnutom konaní taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia nachádzali.

27. Ústavný súd ďalej konštatuje, že z prehľadu procesných úkonov súdu vykonaných v napadnutom konaní identifikoval viacero období nečinnosti okresného súdu. Okresný súd bol absolútne nečinný v období 10 mesiacov, a to od 5. februára 2016, keď mu znalec oznámil, že obhliadka sa neuskutočnila z dôvodu námietok žalovanej, až do 5. decembra 2016, keď okresný súd nariadil vyplatenie preddavku na trovy znaleckého dokazovania. Ďalším obdobím nečinnosti bolo 7 mesiacov od 21. septembra 2017, keď znalec požiadal súd o zabezpečenie súčinnosti žalovanej, do 26. apríla 2018, keď bol znalcom určený termín obhliadky domu a súd požiadal políciu o súčinnosť a písomne upozornil žalovanú na dodržiavanie povinnosti poskytnúť znalcovi súčinnosť.

Ústavný súd zdôrazňuje, že od nariadenia znaleckého dokazovania uznesením č. k. 2 C 167/2014-18 z 15. mája 2015 uplynuli 4 roky, no doteraz nie sú vypracované všetky znalecké posudky, a teda je malý predpoklad, že konanie bude v najbližšej dobe skončené, pričom celkovú dobu vykonávania znaleckého dokazovania nemožno považovať za primeranú.

28. Ústavný súd už judikoval, že povinnosťou všeobecného súdu je organizovať svoj procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátila strana sporu, či účastník konania (m. m. IV. ÚS 341/04).

29. Na základe uvedeného ústavný súd, konštatujúc, že okresný súd pri vykonávaní znaleckého dokazovania v napadnutom konaní nepostupoval efektívne a zohľadňujúc obdobia absolútnej nečinnosti okresného súdu, dospel k záveru, že okresný súd vo veci sťažovateľov spôsobil vznik zbytočných prietáhov, čím porušil ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

30. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 167/2014 konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

31. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie [obdobne § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde].

32. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Podľa § 135 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

33. Sťažovatelia žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € a túto svoju požiadavku odôvodnili samotným porušením svojich práv.

34. Vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania a prihliadajúc na obdobia nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu, ústavný súd konštatuje, že v posudzovanej veci existujú dôvody na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na celkovú dobu napadnutého konania, jeho priebeh a na mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých prieťahoch. Podľa názoru ústavného súdu konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci zodpovedá priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 € každému zo sťažovateľov, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

V.

35. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov právneho zastúpenia, ktoré sťažovateľom vznikli v konaní pred ústavným súdom.

36. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

37. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia sťažovateľov vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

38. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Náhradu trov právneho zastúpenia za 1 úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 (podanie z 27. februára 2019) ústavný súd sťažovateľom nepriznal, pretože stručné stanovisko právneho zástupcu neprispelo k ďalšiemu objasneniu veci.

39. Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky bola v 1. polroku roka 2017 (§ 1 ods. 3 vyhlášky) priemerná mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky v sume 921 € (z toho jedna šestina v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 153,50 € a jedna stotina v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky sa rovná sume 9,21 €).

40. Sťažovateľom patrí ako náhrada trov právneho zastúpenia náhrada za 2 úkony právnej služby v roku 2018 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 307 € (hodnota jedného úkonu znížená o 50 % a zároveň vynásobená dvomi za zastupovanie dvoch sťažovateľov). Zároveň im patrí režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 18,42 €. Celková výška náhrady trov konania predstavuje sumu 325,42 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

41. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

42. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezou uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2019